

Regiobijeenkomsten Merkbaar Beter Thuis

Aan de slag met knelpunten in de zorg en ondersteuning thuis

Burgers ervaren nog steeds knelpunten bij de toegang tot zorg en ondersteuning. Het ministerie van VWS en gemeenten willen daarom de mogelijkheden verkennen om de uitvoeringspraktijk te verbeteren en proberen met betreffende partijen samen de eerste stappen in die richting te zetten. Het gaat hierbij om de knelpunten die burgers die thuis wonen ondervinden bij het gebruik van zorg en ondersteuning ongeacht de wet waaruit dit wordt verstrekt (Wmo, Zvw, Wlz en de Jeugdwet).

Een gezamenlijke aanpak

Tussen begin april en eind mei 2019 organiseren we 12 tot 15 regiobijeenkomsten om in een gezamenlijke zoektocht naar oplossingsrichtingen aan de slag te gaan. Hierbij staat het perspectief van de cliënt steeds centraal. De gezamenlijkheid gaat over de financiers (gemeenten, zorgverzekeraars en zorgkantoren) en stelselverantwoordelijke (het ministerie van VWS), maar gaat zeker ook over (organisaties van) professionals, aanbieders, cliëntenorganisaties en indicatie stellende instanties zoals het CIZ).

Uitgangspunten zijn de beschreven knelpunten in de volgende rapporten over de hervorming van de langdurige zorg¹:

- De evaluatie van de Hervorming van de langdurige zorg (Hlz) door SCP;
- Het rapport 'Zorgen voor burgers' van de Nationale Ombudsman;
- Het rapport 'Zorgen voor samenhangende zorg' van de Raad voor het openbaar bestuur.

Gemeenten, vertegenwoordigd door de VNG, en VWS zien de inventarisatie van verbetermogelijkheden in de genoemde rapporten als een belangrijke leidraad bij de verdere ontwikkeling en verbetering van de zorg en ondersteuning aan mensen thuis. Aan de hand hiervan worden de belangrijkste problemen in de uitvoering besproken en worden oplossingsrichtingen verkend. Hierbij kunnen ook eventuele aanbevelingen aangaande noodzakelijke aanpassingen in wet- en regelgeving naar voren komen.

Te bespreken knelpunten

Toegang

- Onduidelijkheden bij de aanvraag van zorg en ondersteuning;
- Gebrek aan informatievoorziening over de toegang tot zorg;
- bureaucratische en administratieve rompslomp voor zowel cliënten als professionals;
- Lange wachttijden voor een (her)indicatie;
- Toegang tot pgb als financieringsvorm;
- Geen integrale benadering vanuit ondersteuningsbehoefte cliënt/schotten in de toegang.

Kwaliteit en beschikbaarheid

- Geen continuïteit in de zorg
- Onvoldoende of te 'smalle' deskundigheid van degenen die de gesprekken met de cliënten voeren;
- Ontbreken van kennis over mensen met een beperking en/of chronische ziekten;
- Korte duur van indicaties;
- Een verkokerde uitvoeringspraktijk die aanbodgericht werkt en onvoldoende focust op wat een burger echt nodig heeft.

Coördinatie van zorg en de afstemming tussen verschillende actoren

- Onduidelijkheid bij welke partij de zorgvraag thuishoort / afwentelgedrag waardoor de cliënt van het kastje naar de muur wordt gestuurd;
- Ontbreken van begeleiding van kwetsbare jongeren tijdens hun weg naar volwassenheid;
- Hiaten in het bieden van zorg en ondersteuning in de levensloop van (kwetsbare) burgers;
- Zorgval bij de overgang van wetten in de financiering van zorg en ondersteuning;
- Onderbreking van hulp bij de overgang naar andere wetgeving of bij verhuizing (ook bij pgb's).

Informele zorg en cliëntondersteuning

- Onvoldoende ondersteuning van inspraak voor cliënten en mantelzorgers;
- Onvoldoende signalering en aanpak van overbelasting van mantelzorgers;
- Het ontbreken van onafhankelijke cliëntondersteuning of ontbreken van bekendheid daarover. Eveneens is de ondersteuning niet altijd optimaal, dat wil zeggen integraal, activerend en preventief;
- Het ontbreken van (cliënt)ondersteuning voor ouders met een kind met een beperking;
- Ontbreken van maatwerkoplossingen voor specifieke groepen zoals (L)VB, ggz, NAH en autisme.

(Knel)punten aangedragen door gemeenten

- Onderwerpen die de gemeenten in de betreffende regio aandragen;
- Goede voorbeelden van een effectieve uitvoeringspraktijk betreffende één van de genoemde knelpunten;
- Voorbeelden van één van de genoemde knelpunten waar nog mee geworsteld wordt.

Beoogde opbrengsten

- Concrete start met het gezamenlijk oplossen van knelpunten in de uitvoering van zorg en ondersteuning aan mensen thuis.
- Het creëren van duurzame en sterke samenwerkingsrelaties op lokaal en regionaal niveau tussen belangrijke stakeholders die zijn betrokken bij de zorg en ondersteuning aan mensen thuis waarbij de samenwerkingsrelaties onder andere zijn gericht op het in de komende jaren aanpakken van knelpunten in de regio. Het is daarbij van belang de verbinding te leggen met andere lopende visies (Juiste Zorg op de Juiste Plek), afspraken/hoofdpijnenakkoorden en programma's.
- Het leggen van een basis voor een duurzame samenwerkingsrelatie op regionaal niveau tussen VWS, gemeenten en zorgverzekeraars.
- Mogelijkheden om goede voorbeelden te delen binnen de regio en tussen regio's en oplossingsrichtingen verder te bespreken in eventuele verdiepingsbijeenkomsten.
- Het benutten van ervaringen en inzichten uit de uitvoeringspraktijk ten behoeve van het overleg met onder andere het parlement op landelijk niveau en de gemeenteraad op lokaal niveau.

Vervolg/verdieping

- Nazorg: de opbrengsten worden samengebracht en teruggekoppeld aan deelnemers en andere belanghebbenden. Opgedane ideeën blijven behouden en beschikbaar.
- Naast de regionale bijeenkomsten worden verdiepende bijeenkomsten georganiseerd over de belangrijkste thema's en oplossingsrichtingen zoals deze blijken uit de regiobijeenkomsten. Deze verdiepende bijeenkomsten kunnen bestaan uit verdieping op een thema met experts evenals het verder organiseren of uitwerken van aangedragen oplossingsrichtingen in de regiobijeenkomsten. Het besluit tot het organiseren van een verdiepende bijeenkomst zal door VWS en de VNG in onderling overleg worden genomen.
- Daarnaast is het de bedoeling dat de brief aan het Parlement wordt gevolgd door een traject en/of initiatieven gericht op de implementatie van de voorgestelde wijzigingen in de uitvoeringspraktijk.

Globale opzet regionale bijeenkomsten

1. Plenair gedeelte met een inleiding en welkom door de wethouder van de gemeente die gastheer is voor de bijeenkomsten / een vertegenwoordiger van het ministerie van VWS / cliënten die aan bod komen in de bijeenkomst (of in filmpjes).
2. Ruime tijd voor een actiegerichte workshop (in een aantal stappen/ronden) in kleinere groepen (samengesteld uit mensen die elkaar regionaal/lokaal tegenkomen). In kleine groepen wordt aan de hand van gekozen knelpunten in de regio en de door de regio ingebrachte punten de thematiek en oplossingsrichtingen besproken en verder verkend. Hierbij is in ieder geval aandacht voor een regionale best practice, dus waar sprake is van een succesvolle aanpak én aandacht voor een onderwerp waar de regio nog veel uitdagingen in heeft liggen.
3. Het delen van opbrengsten en inspiratie plenair in de vorm van een markt en een plenaire afsluiting. Ophalen van concrete aanpak knelpunten en mogelijke vervolgstappen.

Voor wie is de bijeenkomst bedoeld?

De bijeenkomst is bedoeld voor bestuurders en medewerkers (professionals) van gemeenten, aanbieders, zorgverzekeraars en zorgkantoren, CIZ en (vertegenwoordigers van) cliënten die betrokken zijn bij de uitvoering van de Wmo (2015) en alle raakvlakken die dit heeft met andere stelsels. De verwachting is tussen de 100 en 300 genodigden onder andere afhankelijk van de omvang van de regio.

Het idee is dat de deelnemers elkaar in de regio treffen en elkaar (beter) leren kennen. Dat willen we doen door een op 'actieonderzoek' gerichte workshop te organiseren. Dat betekent dat we concrete casuïstiek, knelpunten en goede voorbeelden zoeken. Deelnemers worden uitgedaagd om te komen als creatieve denkers en doeners die kunnen (of willen leren) 'dansen met het systeem'. En zo samen tot nieuwe, mogelijke oplossingsrichtingen komen.

Relaties met andere projecten en programma's

Bij de keuze van de te bespreken knelpunten wordt een relatie gelegd met een aantal relevante landelijke projecten en programma's. Hierdoor kan enerzijds een completer beeld ontstaan en de uitvoeringspraktijk versterkt worden. Anderzijds kan het er ook toe leiden dat een relevant knelpunt niet of maar in beperkte mate aan de orde komt, omdat dit al in het kader van een ander programma wordt aangepakt. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de volgende programma's: Juiste Zorg op de Juiste Plek, regeldruksessies, programma Onbeperkt meedoen, cliëntondersteuning, Een tegen eenzaamheid, Langer thuis, et cetera.

ⁱ De evaluatie van de Hervorming van de langdurige zorg (Hlz) door SCP:

https://www.scp.nl/Publicaties/Alle_publicaties/Publicaties_2018/Veranderde_zorg_en_ondersteuning_voor_mens_en_met_een_beperking

- Het rapport 'Zorgen voor burgers' van de Nationale Ombudsman:

<https://www.nationaleombudsman.nl/system/files/onderzoek/Rapport%20zorgwetten%202018-030.pdf>

- Het rapport 'Zorgen voor samenhangende zorg van de Raad voor het openbaar bestuur:

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2017/08/14/rob-advies-zorg-voor-samenhangende-zorg>

- Zie ook de VNG reactie op de evaluatie Hlz:

<https://vng.nl/onderwerpenindex/maatschappelijke-ondersteuning/vernieuwing-preventie-en-inclusie-via-de-wmo/nieuws/hervorming-langdurige-zorg-nog-volop-in-gang>

- Zie ook de Mee trend- en signaleringsrapportage 2018:

<https://www.mee.nl/publicaties/beperkingen-en-clientondersteuning/mee-trend-en-signaleringsrapportage-2018>